

EELK Haapsalu Püha Johannese kogudus VEEBRUAR 2022

VEEBRUAR ON EESTI KUU.

Südamlikud tervitused Haapsallu, kus noore vaimulikuna teenisin mitukümmend aastat tagasi. Edasi olin kümme aastat Tartu Maarja koguduse õpetaja. Siis kutsuti mind kaitseväge kaplaniks ja teenisin viis aastat Tallinnas staabi- ja sidepataljonis ning neli aastat Tapal Eesti suurimas sõjaväelinnakus 1. jalaväebrigaadis. Käesoleva aasta algusest töötan Kaitseliidu peastaabis poolesaja vabatahtliku kaitseliitlasest vaimuliku ehk Kaitseliidu kaplani töö motiveerija ja koordineerijana.

Veebruarikuusse mahub kaks riiklikku-rahvuslikku tähtpäeva: Tartu rahu aastapäev ja Eesti Vabariigi aastapäev. Koos 3. jaanuariga on talvisel külmal ajal kahe kuu jooksul lausa kolm päeva, kui tuuakse Vabadussõjas langenud sõdurite ausambale lilli ja küünlaid. Talvekuud on meil üsna isamaalised.

On kujunenud traditsiooniks, et veebruaris Vabariigi aastapäeva ajal pööratakse suurt tähelepanu kaitsevägele ja laiemalt kõigile laigulises vormis relvakandjatele, sh kaitseliitlastele. Loogiline, et meie riigi sünnipäeval mõtleme neile, kes on Vabadussõjas meile iseseisvuse kätte võidelnud, ja kõigile, kes praegusel ajal tagavad Eesti julgeolekut ja vajadusel kaitsevad meid ka sõjaliselt.

Kaitseväge peab iseseisvuspäeval paraadi ja on sel päeval igapidi pildil. See lisab meile julgust ja lootust elades sõjaka idanaabri kõrval väikeriigina, kes jätkuvalt peab endale ja teistele tõestama, et ka eestlastel on õigus olla oma riigiga iseseisev rahvas.

Eesti riigikaitse on suures osas üles ehitatud reservarmeele. Üheteist kuuga välja õpetatavate reservüksuste kõrval on tähtis koht professionaalsete sõduritega üksustel ja meie liitlastel. Siinkohal ei tohi ära unustada ka Kaitseliitu.

Meie reservarmee jaoks on võtmeküsimus, et inimesed tulevad kutsumise peale välja. Inimeste ja väärtuste pealt kokku hoitud raha eest ostetud meremiinid või õhutorjereelvad ei toimi, kui pole vastutustundlikke inimesi, kes jätvad kogunemiskutse peale oma tööd ja plaanid ning tulevad oma üksusesse. Eesti on seda viimaste aastate jooksul testinud nn lisaõppekogunemiste kaudu, mis toimuvad ilma ette teatamata ja mingi üksuse reservväelased kutsutakse ööpäeva jooksul välja paaripäevasele õppusele. Selline õppus on nagu palgapäev üksuse koolitajatele. Kui reservväelased tulevad kiire kutse peale välja, on suudetud kasvatada õigeid väärtusi ja vastutustunnet. Sama kehtib ka kaitseliitlaste kohta.

Eesti riigi kaitse ja püsimine seisab selles mõttes rahva – meie igäihe – kaitsetahtel. See peab olema veenev. Olen sageli siinkohal mõelnud Aabrahamile, kes sai Jumalalt ülesande ohverdada oma ainus

poeg Iisak. Kuigi see võis tunduda ebaõiglane ja ohtlik (ainsa poja ohverdamine oleks pannud küsimärgi alla Jumala töötused tema suguvõsa tuleviku kohta), Aabraham ometi täitis käsku. Ta oli oma usus ja ustavuses veenev. Jumal ei lasknud truuduse kinnitamiseks Iisakit hukata ega nõua meilteki laste ohverdamist. Kuid oma riigi, kodumaa, inimeste, oma pere ja iseseisvuse kaitseks võib tekkida vajadus ka relva kasutada. Peame olema selles veenvad – nii valmiduses kui ka võimekuses. Piibel ja kiriku õpetus ei keela seda, pigem kohustavad aktiivselt seisma rahu, õigluse ja turvalisuse eest. Kui keegi ütleb, et las mitteusklikud kaitsevad meid relvaga või las teevad seda liitlased, siis see ei ole kristlik.

Kaitsetahe algab vaba rahva vastutustundest ja isamaa-armastusest. Kristlastena sageli tunnustame, et iseseisvus ja oma riik on Jumala kingitused. Ja et Jumal on meil aidanud saada iseseisvuse tagasi ja on meid hoidnud läbi raskete aegade. Nii see ongi. Veel olulisem on: kingitust tuleb väärikalt hoida ja kasutada – nii me anname au ka kinkijale endale. Oma kodumaad armastada on väga kristlik.

Olgu siis saabuval Eesti sünnipäeval meiegi südames ja huultel see lihtne armastajate tunnistus: ma armastan sind! Eesti, Maarjamaa, ma armastan sind! Sellest saab jõudu ka kaitsetahe ja meie kindlustunne.

Õnnistatud Eesti kuud!

Peeter Paenurm, Kaitseliidu peakaplan
Haapsalu koguduse abiõpetaja 1992-2001

KOGUDUSE TEGEVUSKAVA VEEBRUARIS.

K, 2. veebruar kl 18 Tartu Rahu 102. aastapäeva tähistamine. Kogunemine Vabadussamba juures. Noorkotkad ja kodutütred süütavad 102 mälestusküünalt. Kõnelevad Kaitseliidu Lääne maleva pealik Andres Välli, Haapsalu linna esindaja ja piiskop Tiit Salumäe. **Kl 18.30** segakoori proov (Jaanisaal).

R, 4. veebruar kl 9 hommikupalvus. Teenib piiskop Tiit Salumäe (Jaani kirik).

P, 6. veebruar kl 11 sõnajumalateenistus, 5. pühapäev pärast Ilmumispüha. Teema: Kahesugune külv. Teenivad diakon Leo Lekarkin ja Teno Ilves, organist Lia Salumäe (toomkirik).

T, 8. veebruar kl 18.30 toomkoori proov (toomkirik).

N, 9. veebruar kl 18.00 segakoori proov (Jaanisaal).

R, 11. veebruar kl 9 hommikupalvus. Teenib piiskop Tiit Salumäe (Jaani kirik).

Kl 13.30 teetund (Jaanisaal).

P, 13. veebruar kl 11 jumalateenistus armulauaga. 3. pühapäev enne paastuaega. Lastekirik. Teema: Teenimatu arm. Teenivad piiskop Tiit Salumäe ja Kalle Jätsa. Organist Lia Salumäe. (toomkirik)

T, 15. veebruar kl 18.30 toomkoori proov (toomkirik).

K, 16. veebruar kl 18 segakoori proov (Jaanisaal).

R, 18. veebruar kl 9 hommikupalvus. Teenib piiskop Tiit Salumäe (Jaani kirik).

Kl 19 noorteõhtu (Jaanikirik).

P, 20. veebruar kl 11 paastuaja 2. pühapäev enne paastuaega jumalateenistus armulauaga. Teema Jumala sõna külv. Teenivad abipraost Küllike Valk ja Teno Ilves, oreilil Marge Kivi (toomkirik).

T, 22. veebruar kl 18.30 toomkoori proov (toomkirik).

N, 24. veebruar kl 11 Eesti Vabariigi 104. aastapäeva pidulik-jumalateenistus toomkirikus. Teenib piiskop Tiit Salumäe. Kõnelevad Haapsalu linnapea Urmas Sukles ja Läänemaa Ühisgümnaasiumi õpilane – Heino Noore kõnekonkursi võitja. Oreilil Lia Salumäe. (toomkirik).

Kl 12 aastapäeva tähistamine Vabadussamba juures.

R, 25. veebruar kl 9 hommikupalvus. Teenib piiskop Tiit Salumäe (Jaani kirik).

P, 27. veebruar kl 11 Pühapäev enne paastuaega. Esto mihi: Quinquagesima. Jumalateenistus armulauaga. Lastekirik. Teema Jumala armastuse ohvritee. Teenivad piiskop Tiit Salumäe ja Kalle Jätsa, organist Lia Salumäe (Toomkirik). **Kl 13 jumalateenistus armulauaga** De la Gardie hooldekodus.

ALGAB KEVADINE LEERIKOOL.

Haapsalu Püha Johannese koguduses algab kevadine leerikool. Leerikoolis tutvutakse põhjalikult ristiusuga, Piibli, kiriku õpetuse ja ajaloo, kristliku eetika ning koguduse eluga. Kursus lõpeb juunis leeripüha ehk konfirmatsiooniga, mille läbi leerikooli lõpetanu saab koguduse täisõiguslikuks liikmeks. Leeritatu võib osaleda armulaul, saada ristivanemaks, lasta abielu laulatada ja kandideerida koguduse juhtorganitesse. Lisaks eelnimetatule on leerikoolis osalemine hea võimalus arutleda elu ja igavikuliste küsimuste üle. Tunde viivad läbi koguduse vaimulikud ja kaastöölised. Esimene kokkusaamine on laupäeval, 5. märtsil 2022 kell 11 Jaanimajas (Kooli tn 4, Haapsalu), siis lepitakse kokku leeritundide ajad ning tutvustatakse õppematerjali. Leerikursuse tasu on 70 eurot. Info: Tiit Salumäe (tiit.salumae@eelk.ee 5280635) ja Kristel Engman (engmankristel@gmail.com).

MEIE EESTPALVE KOGUDUS ISSANDA AASTAL 2022.

Projektijuht Helene Toivanen kirjutas, et 40 kogudust on soovinud osaleda eestpalvekoguduste programmis. Loosiga on valitud Haapsalu kogudus ja Puhja kogudus eestpalve kogudusteks. Igal pühapäeval toome eestpalves Puhja koguduse, õpetaja ja kõik kaastöölised Jumala ette. Soovime ehitada üles omavahelist armastussidet ja teada, et keegi just meie koguduse eest palvetab. See aasta ka võimalus teise koguduse elu ja inimese paremini tundma õppida. Selleks võiks partnerkoguduse vaimulikuga ühenduses olla ja kokku leppida, mille eest palvetada ja mille eest tänulik olla. Et ka koguduseliikmed võiks tuttavaks saada, on kogudused üksteisega püüdnud kokku saada. Laulukoorid võivad üksteist külastada ja koos laulda.

EELK Puhja Püha Dionysiuse kogudus on Valga praostkonna luterlik kogudus Puhjas. Koguduse õpetaja on Tiit Kuusemaa, organistid Meelis Roosaar ja Miina-Liisa Kuusemaa. Juhatuse esimees on Meelis Roosaar. Jumalateenistused on igal pühapäeval algusega kell 11 Puhja kirikus.

Informatsioon on kodulehel: <https://puhja.eelk.ee/>

Tiit Salumäe

„MINEVIK ON OLEVİK TIIT SALUMÄE 70“ ESITLUSED.

Detsembri alguses rõõmustas EELK kirikuloo huvilisi ja Haapsalu koguduse liikmeid õpetaja ja piiskop Tiit Salumäe elu ja tegevust käsitlev kogumik "Minevik on olevik. Tiit Salumäe 70". Raamatu toimetas ajalehe „Eesti Kirik“ kauaaegne peatoimetaja Sirje Semm ning andis välja SA Ajaleht Eesti Kirik.

Kogumikus saavad sõna hiljuti 70. sünnipäeva tähistanud Tiit Salumäe sõbrad-teenikaaslased läbi aastakümnete, õpilased, kolleegid ja pereliikmed. Raamatus on ka Tiit Salumäe jutlusi, ettekandeid, kõnesid ja artikleid. Kogumik kirjeldab paralleelselt isiklikele mälestustele ka EELK ajalugu 1950. aastate algusest kuni tänaseni. Seetõttu on raamat ühtlasi mitmekülgselt ülevaateks luterlikus kirikus sel perioodil toimunud arengutest.

3. detsembril 2021 oli võimalik osa saada raamatu esmatutvustusest Haapsalu raekojas ning 25. jaanuaril toimus kogumiku tutvustamine EELK Vaimulike konverentsile kogunenud ametikaaslastele. Vikerraadio 26. detsembri saates „Kirikuelu“ rääkis piiskop teosest ja selle sünniloost põhjalikumalt ka ise (saade on järelkuulata ERRi lehel).

EELKs ei ole väga palju neid vaimulikke, kelle õpilaste hulk on nii laialdane kui piiskop Salumäel, sestap olid ka mõlema esitluse läbiviijad tema õpilased: Haapsalus EELK vikaarõpetaja Kristel Engman ning vaimulike konverentsil usutles piiskoppi Tallinna Toomkiriku õpetaja Arho Tuhkru, kes tegi oma õpetajaameti praktikat 25 aastat tagasi just Haapsalus.

Piiskop Salumäe on oma teenistuse algusaastatele Haapsalus viidates täheldanud, et kiriku ehitamine on koguduse ehitamine. Sellele ehitustööle saab pilgu heita igaüks raamatuga lähemat tutvust tehes.

Kristel Engman
EELK vikaarõpetaja

ALLIANSS-PALVENÄDAL 2022 HAAPSALUS.

Selle aasta allianss-palvenädal algas 9. jaanuaril jumalateenistusega toomkirikus. Teenis piiskop Tiit Salumäe. Laulis koguduse segakoor Lia Salumäe juhatusel. Jutluse pidas Haapsalu Apostliku Õigeusu Maarja-Magdaleena koguduse diakon Paavo Paul Pihlak.

Selle aasta palvenädala teema on Shabbat – elamine Jumala rütmi järgi. Jumal lõi maailma koos looduse ja inimesega kuue päevaga. Jumal andis oma loomistööle ka hinnangu: see oli Tema silmis hea, isegi väga hea. Aga siis seitsmenda päeva, Shabbati kohta, on öeldud Piiblis: „Ja Jumal õnnistas seitsmendat päeva ja pühitses seda.“ (1Ms 2:3) See päev oli püha.

Jumal andis meile võimaluse ühel päeval nädalas aeg maha võtta, peatuda, teha pausi. Kas me seda ka kasutame, see on meie otsustada, Jumal ei sunni, vaid annab võimaluse puhkamiseks igapäevatööst. Veedame aega Jumalaga, Tema rahvaga ja mis kõige tähtsam – palvetame.

Hingamispäev toob meie ellu rahu ja rõõmu, anname endale võimaluse seda kogeda.

Sirje Jätsa

SAAME TUTTAVAKS REGINA HANSEN. PÜÜAN OLLA LUGEJALE TEEJUHT.

Regina Hansen on üle nelja aasta olnud EELK teenistuses. Praegu on ta EELK veebivärava e-Kirik peatoimetaja, aga alustas ta seal avalike suhete juhina.

Pälvis 2021. aastal e-Kiriku käivitamise eest EELK meediapremia.

Hariduselt on Regina Hansen eesti filoloog. Ta on pidanud aastaid ajakirjaniku ametit ja täiendanud end magistrantuuris kommunikatsiooni alal.

Kandideerides EELK avalike suhete juhiks polnud Regina Hansen ei ristitud ega leeritatud. Uus töökoht pani lõpuks paika teda aastaid saatnud otsingud – ta leidis koha Rootsi-Mihkli koguduses.

Milline oli teie teekond kiriku ja usu juurde?

Kuni ennast mäletan, olen uskunud kõrgemat jõudu, mis on mind hoidnud ja kaitsnud. Olen kogenud, et mul on peenike pihus, aga ma pääsen imekombel. Tänuhinnaks on elus olnud põhjust väga palju.

Teekond usu juurde on olnud pikk ja konarlik. Nagu küllap nii mõnigi, olen minagi sel teekonnal pörkunud kokku paduusklikega, kes ei tundu aga kõige meeldivamad ja siiramad; olen tundnud umbusku ja hirmu, et keegi saab mu üle kontrolli, et annan ära oma vabaduse.

Pea end kahe jalaga maa peal inimeseks, nii et usu juurde sattumine on olnud suur müsteerium. Mu usklik sõbranna püüdis mind suunata, aga olin umbusklik, sest asi tundus imelik. Ent kõik räägitu ja kogetu jäi kuklasse tiksuma.

Viis aastat tagasi oli mu elus mitu pöördepunkti, mõtlesin taas rohkem usuasjade peale, lugesin Piiblit – olin sel lainel. Siis nägin kuulutust, et EELK otsib avalike suhete spetsialisti. Nõksatus käis läbi, tundsin – ma tahan seda tööd teha! Ka sõbrad ja kolleegid soovitasid kandideerida.

Nüüd leian, et olen avalike suhete valdkonna kõige huvitavamas kohas.

Miks valisite just Rootsi-Mihkli koguduse?

Kõlab natuke kummaliselt, aga otsisin oma unenäo kirikut. Olen näinud vapustavat unenägu või õigemini nägemust – 20-aastase vahega kaks korda, kui mul on olnud Jumalaga tõsised asjad ajada. Lendasin kirikus ringi, teisel korral koos tütreaga. Selle asja mõte kuni detailideni on nüüd vastuse saanud kirikus.

Läksin Rootsi-Mihkli kogudusse koos tütreaga – et temalgi on seesama soov, oli mulle üllatus! Tütar õppis rootsi keelt, mulle on see kultuur alati meeldinud. Ka asjaolud langesid sobivalt kokku: parasjagu algas leerikool. Olen väga rahul, et olen selles koguduses ja nende inimeste keskel.

Konsistooriumis oli mul kohe tunne, et olen koju jõudnud. Mäletan, kuidas mind seal esimesel tööpäeval vastu võeti – kabelis. See oli liigutav! Õhtul olin Jaani kirikus „Loodud sõna” õhtul, külas oli perekond Tepandid, üleval oli minu klassiõde Tiina Puhkani kirikutekstiilide näitus. Lihtsalt nutsin seal kirikupingis, hea ja kerge oli olla.

Kas teil on koguduses ülesandeid?

Olen praegu nõukogu liige. Leidsin oma koha koguduses kiiresti. Esimest korda käisin kirikus 2017. aasta Lucia päeval ehk luutsinapäeval 12. detsembril. Leeriõnnistamine oli ülestõusmispühadel. Augustis 2018 tuli Eestisse Naissaare kabeli taaspühitsemisele Rootsi kroonprintsess Victoria. Meie väikesel kogudusel oli tohutult ettevalmistusi: kutsed saata, külalised vastu võtta, korda pidada, protokollinõudeid täita. Tundsin, et saan selles aidata. Nii ma sinna keerisesse sattusin. Tekkisid uued mõtted, ühine tegevus liitis.

Kas usk aitab elada?

Olen aastaid olnud tüüpiline eestlane, kes usub küll kõrgemat jõudu, aga ei tunne, et vajaks oma vaimsetele otsingutele toeks kogudust ja kirikut. Nüüd olen need asjad ümber hinnanud. Võin kõigile öelda, et kui on vaja elu korrastada ja leida pidepunkti, tasub seda ikkagi kirikust otsida. Milline kogudus tundub õige, on igaühe sisetunde küsimus.

Leian, et Piibel on elu õpik, sealt võib leida juhendi mis tahes igapäevase küsimuse lahendamiseks. Kirikukalendri järgimine aitab luua ellu vajaliku rütmi ja tähtpäevad elusündmuste tähendust sügavamalt mõtestada.

Usk, kirik ja kogudus on nii loomulik, et praegu on lausa imelik mõelda, kuidas ma varem selle peale ei tulnud. Koos usuga võid saada endale ka hingesugulased, kellega sul on üks tee käia ja kellele toetuda. Inimelu sügavus tuleb usuelu ja palve kaudu esile, inimese elu kõik tähtsamad sündmused on ära märgitud. Kui su tee saab otsa, saad väärikalt maetud. Kirikuhoone ise väljendab püüdu elada oma maapealne argielu kõrgemaks.

Olete aprillist 2020 e-Kirik peatoimetaja. Mis on e-Kirik?

Peatoimetaja nimetus tekitab mõningast ebamugavust, sest olen veebivärava ainuke toimetaja.

E-Kirik kajastab kirikuvalitsuse tööd ja otsuseid, et kiriku liikmed teaksid, mis kirikuelus on parajasti aktuaalne. Selle kõrval tahan kajastada – nii palju kui jõuan – ka kogu EELK-s toimuvat. Rohkem tahaksin kajastada koguduste elu, sest eks ole ju inimesele tema enda kogudus kõige tähtsam. Tahaksin rohkem vahendada elu ja inimesi.

Miks oli vaja uut veebiväravat, miks ei sobinud EELK koduleht, kus samuti avaldati uudiseid ja arvamusi? On ka auväärse ajalooga ajaleht Eesti Kirik.

Eelk.ee on organisatsioonikeskne veebileht, sinna on aastatega kogunenud tohutult infot, raske on vajalikku üles leida. Nii tekkis vajadus eraldada need kaks asja. Koduleht eelk.ee annab ülevaate organisatsioonist: millega kirik tegeleb, milline on struktuur, tegevusvaldkonnad jne. Uudiseid, arvamusi, arutelusid edastab e-Kirik. Lühiuudised võivad tunduda küll liiga napid, aga süvenemiseks on viited ja linkimised. Mina püüan olla lugejale teejuht.

Ajaleht Eesti Kirik ilmub kord nädalas, aga maailmas, kus info liigub kiiresti ja vananeb kiiresti, on vaja operatiivsemat kanalit. Ka koroonat tekitab vajaduse kiiresti infot vahendada.

Covidi tõttu tekkis ka uus veebisaade „Taevas tuleb appi!” Mis saade see on?

See on 2020. aasta aprillis ellu kutsutud veebisaade, et vaimulikud saaksid omavahel infot jagada: milline on olukord, kuidas saame aidata, mis meid ees ootab. Saaremaal oli sel ajal kriis, saar oli muust Eestist justkui välja lõigatud.

Saate mõtte pakkus peapiiskop välja ühel teispäeval. Samal päeval arutasime ja mõtlesime välja pealkirja. Zoom oli meil just kasutusele võetud. Järgmiseks päevaks oli valmis saate kujundus, ülejäämisel läks esimene saade eetrisse. Me ei muretsenud, kas saade on kõigiti perfektset tehtud, peamine oli kiirus.

See on Zoomi-põhine veebisaade, kestab umbes tund aega. Vaimulikud jt kirikutöötajad räägivad päevateemad lahti. Saatejuht ja tehniline toimetaja on Põlva koguduse õpetaja Toomas Nigola, kes koos minuga teeb kiriku meediatööd. Ta on tehnikas tugev ja saatejuhina samuti. Mõnda intervjuud olen ka mina juhtinud.

Alguses, koroonaaegajal olid saated kaks korda nädalas. Nüüd on saated hõredamaks jäänud, sest uudiste vahendamiseks on tekkinud rohkem võimalusi..

Mis teemadel on arutatud?

Jutuks on alati mõni parasjagu päevakajaline teema. Kirikukogu eel ja ajal rääkisime arutlusele tulevail teemadel. Oleme kõnelnud, kuidas on kristlikud koolid koroonaaegajal elu korraldanud, koolide direktorid rääkisid oma kogemustest. Lauluraamatu koostamise teema on olnud. Välissuhted: mida tähendab, et EELK on ülemaailmne kirik. Mis on rõõmud ja mured, mille poolest need sarnanevad ja mille poolest erinevad siinsest kirikuelust.

Kõik saated on Youtube'is ja e-Kirikus järelvaadatavad. Neljapäeviti kell 13 on saade üleval Facebook'is, aga sealt ei pruugi kõik seda kätte saada. Saate vaadatavus on päris hea.

Kuidas valite uudiseid e-Kirikusse?

Uudiseid otsin ise, vaatan, mis on kirikus aktuaalne, aga neid ka saadetakse. Püüan sortida ja koondada infot, sest seda on palju ja igasugust – nagu kaubanduskeskuses, kus riiulid on kaupa täis, aga 90% sellest me ei vaja. Mõtlen lugejale, kes ei pruugi olla isegi koguduse liige, kuid kes huvitub kirikus toimuvast.

Vajaliku info otsimine on omaette töö, püüan selle lugejate eest ära teha. Lähtun, mis on EELK kontekstis tähtis. Vaatan, et institutsionaalsed asjad oleksid kajastatud. Teiseks inimesed, et neid esile tuua. Tahan, et veebivärava lugejad saaksid meie kirikust mingi ettekujutuse. Lugeses võiks tunne olla helge, edasivaatav ja entusiastlik.

E-Kiriku lugejaid tuleb juurde, minu suureks üllatuseks loeb seda peamiselt kuni 34-aastane inimene.

Mida soovitate kirikuelu kohta veel lugeda, vaadata, kuulata? Kanaleid on väga palju.

Parimagi tahtmise korral ei jõua ma ise ka kõike jälgida. Olen püüdnud keskenduda EELK-le. E-Kirikuga on ühendatud ka EELK Facebook'i leht. Mõnda teise kanali asja püüan e-Kirikus kajastada ja huvitavamaid jutusaateid lühidalt kokku võtta. Lühidus ja informatiivsus on kajastuste puhul tähtis, et inimesed saaksid info kätte. Kui on sügavam huvi, saab viidete kaudu ise edasi uurida.

Tihe koostöö on ajalehega Eesti Kirik. Eesti Kiriku üks roll on olla ajalooallikas, lehed köidetakse kokku ja pannakse konsistooriumi arhiivi tallele. Tema väärtus on olla päevasündmuste vahendamise kõrval ka arhiivimaterjal. E-Kiriku puuduseks võib pidada, et uudised jooksevad läbi, aga ühel hetkel ei ole need uudised enam hoomatavad, lint kerib ennast üha edasi.

Millised on tulevikusuunad?

Taskuhääling (*podcast*) võiks olla üks arengusuund. Kirik oma teemadega soosib kuulamist, arutelusid puhuks, kui silmad on ekraanist ja lugemisest väsinud.

Kas olete ka Haapsalu koguduse elu jälgija?

Olen. Mulle meeldib, et teie koduleht on lihtne, ei ole vilesid ega tulesid. Tihtipeale pööratakse vormile nii palju tähelepanu, et sisule enam jaksu ei ole.

Johannese Sõnumid sisaldab kõike, mida koguduse liige võiks vajada ja loob ühistunnet. Meeldivad väikesed naljasutsakad, tean, et piiskop Tiit Salumäe ise on ka päris suur naljamees. Johannese Sõnumid annab hästi edasi koguduse vaimsust: leht pole kramplik pupujuku, vaid muhe ja mõnus lugemine, inimlikult soe.

Lehte Ilves

Regina Hansen

Sündinud 26. septembril 1965.

20-aastane tütar.

Haridus

2002-2003 ja 2014-2017. Tallinna ülikool, kommunikatsiooni magistriõpe.

1987-1991. Tallinna pedagoogiline instituut, eesti keele ja kirjanduse õpetaja.

1972-1983. Tallinna 21. keskkool.

Töö

2015-2017. SA Erametsakeskus kommunikatsioonijuht.

2011-2014. Eesti Metsaseltsi, Metsa- ja Puidutööstuse Liidu, Erametsaliidu ja Erametsakeskuse kommunikatsioonijuht; 2013-2014 ka Erametsaliidu juhatuse liige.

2007-2010. AS Forma Media, ajakirja Meie Pere tegevtoimetaja.

2004-2007. Õhtulehe toimetaja-projektijuht.

2000-2004. Vabakutseline ajakirjanik, üliõpilane.

1996-2000. Õhtulehe ja Päevalehe nädalalõpulisa toimetaja.

1994-1996. Majandusministeerium, ministri sekretär, infotalituse juhataja.

EELK ametlikud infokanalid

Veebivärv e-Kirik.

Koduleht *eelk.ee* koos Facebook'i ja Youtube'iga.

Ajaleht Eesti Kirik ja koduleht *estikirik.ee*.

Plussmeedia kanalid noortele (noortesaade 5Pluss TV7-s, saade Plusspunkt, ajakiri Pluss).

Veebipõhine arutelusaade „Taevas tuleb appi! Vaatlusi maailmale ristiinimese seisukohalt“. Kiriku sotsiaalmeediakanalite kaudu neljapäeviti kell 13.

HÜÜDJA HÄÄL KELLADE KAJAL.

Selle loo pealkiri on kokku pandud kahe kontserdi märksõnadest. 15. jaanuaril astus toomkirikus üles Elari Tamm, keda saatis süntesaatoril Erki Nuut. Nad esitasid laule baptisti kiriku lauluvaramust, millest mitmeidki on esitanud meie koguduse segakoor. Laulude vahel mõtiskles Elari igapäevastest ja igavikulistest väärtustest. Ta on pärit suurest kristlikust perest; tema isa oli palju aastaid Ridala baptistikoguduse pastor ja nüüd jätkab seda tööd üks tema õdedest. Elari sõnul on temalgi olnud oma mässamise aastad, aga ta on võtnud kuulda hüüdja häält ja leidnud taas tee Looja juurde. Ta on õnnelik, et saab muusika kaudu olla tänulik selle eest, mis talle on elus antud. Oma laulude sõnumiga julgustas ta kõiki: „Pöörduge Looja poole! Tulge sellistena, nagu olete, sest Looja armastab meid kõiki.“

Nädalapäevad varem esines toomkirikus ansambel Miinus Seitse. Ette kanti Erki Meistri loomingut. Helilooja on kirjutanud muusikat eesti poeetide loomingule ja teinud palju rahvaviiside töötlust. Kontserdi esimeses pooles need kõlasidki. Geograafiliselt liiguti diagonaalselt läbi Eesti: Vormsilt Põlvamaale ning põigati ka Karjalasse. Poeetidest oli esindatud raudvara Juhan Liivi ja Ernst Enno näol ning elav klassik Aapo Ilves. Kontserdi teises osas kõlas Erki Meistri Missa Campanis (Kellade Missa), mis vaid päev varem oli tulnud esmaettekandele Tallinnas. Tegemist on traditsioonilisele ladinakeelsele missatekstile loodud teosega, mida on rikastatud kellamänguga. Sedakorda asendas kellasid marimba, mida virtuoosselt käsitles Klassikatähed 2018 võitja Tanel-Eiko Novikov. Teost dirigeeris Raul Talmar. Oli huvitav jälgida, kuidas traditsioonilised helikäigud olid põimunud modernsemate konstruktsioonidega. Kokku oli loodud huvitav tervik, mis kuulajate meeli puudutas. On hea tõdeda, et praegusel rabeledavõitu ajal on muusikagi omamoodi „hüüdja hääl ning üks kindel linn ja varjupaik“, mis pakub meile hingepidet.

Hüüdja hääl:

kui kuuled, tule!

Orus või mäe pääl,

tule, nagu oled!

Tiia Laar

EELK VAIMULIKE KONVERENTSIL RÄÄGITI HIRMUST JA ARMUST.

25.-26. jaanuaril kogunes peale koroonapandeemiast tulenevat sundvaheaega Neljärve puhkekeskuses taas EELK Vaimulike konverents. Tegemist oli kahe aasta jooksul esimese enam kui 100 osalejaga vaimulike kokkusaamisega. Taaskohtumisrõõm oli suur, sest enamus vaimulikke on harjunud kord aastas konverentsiks kokku tulema, kuid nii nagu paljud suured kogunemised mullu, toimus ka Vaimulike konverents 2021. aastal virtuaalselt ja seetõttu jäi füüsilistes kohtumistes aastane paus. Käesoleval aastal otsustas aga konverentsi juhatus siiski füüsilisel kujul kokku saada.

Tänavune konverents kandis pealkirja „Hirmust ja armust“ ning sellel analüüsiti teemat nii piibliteaduste, praktilise teenimise kui ka kiriku tänaste sõlmküsimuste valguses. Teema valik lähtus pikaleveninud koroonapandeemiast, pingetest ühiskonnas ja vastandumistest kirikus. Konverentsi peakõneleja oli isa Christoph Wrembek Saksamaalt, kes rääkis meeldejäävalt hirmudest kirikus ning tunnustust pälvis ka professor Tõnu Lehtsaare loeng hirmudest ja armust lepitamisel.

Traditsiooni kohaselt toimus ka Aasta vaimuliku valimine. Selle kollegiaalse tiitli pälvis tänavu Kanepi Jaani koguduse õpetaja Margit Lail, kelle esimesed mälestused seoses kirikuga pärinevad varasest lapsepõlvest, mil tema pere oli tihedalt seotud Kullamaa kirikuga. Nimelt oli Margiti vanaisa Kullamaa koguduse legendaarne õpetaja Armand Leimann.

Konverentsi programmi kuulub lahutamatu osana ka pidulik õhtuõök, mille raames lisaks aasta vaimuliku väljakuulutamisele õnnitletakse vaimulikke juubelitähtpäevade puhul, tuntakse rõõmu ühisest osadusest ja tutvustatakse uusi vaimulikke. Tänavu oli rõõm öelda tere tulemast õpetaja Jane Vainule, Ülo Liivamäele ja Volli Nugisele. Uute vaimulike usutlemine on alati oodatud, nagu ka õhtusöögi lauakõne, mille sel korral pidas ametist lahkuva juhatuse esimees õpetaja Urmas Nagel.

Konverentsil valiti ka uus juhatus, kelle ülesanne on järgmisel neljal aastal seista hea konverentside korraldamise eest. Vastesse juhatusse kuuluvad Kaido Soom, Mikk Leedjärv, Tauno Teder, Margit Lail ja Anti Toplaan. Vaimulike konverentsi Kirikukogus esindama valiti õpetajad Urmas Nagel ja Marek Roots. Üheks asendusliikmeks sai vikaarõpetaja Kristel Engman.

Vaimulike konverentsi liikmed on EELK vaimulikud ning konverentsi ülesannete hulka kuulub õpetuse aluste muutmine, liturgia käsiraamatu ja õpetusliku sisuga oikumeeniliste kokkulepete heakskiitmine enne küsimuse otsustamist piiskoplikus nõukogus või kirikukogus. Iga-aastane vaimulike kogunemine on alati oodatud sündmus kõigile osalejatele. Analoogseks konverentsiks kogunevad kord aastas ka koguduste juhatuste esimehed.

Kristel Engman

EELK vikaarõpetaja, EELK Vaimulike konverentsi juhatuse liige 2015-2022

KÕIKJALT KOSTAB SU KÕNE.

„Tõe kriteerium on praktika.“ Karl Marx

Jeesus: „Sest kes iganes teeb Jumala tahtmist, see on mu vend ja õde ja ema.“ Mk 3:35

Karl Marx oli 19. sajandil elanud juudi päritolu Saksa filosoof, majandusteadlane, sotsioloog ja politoloog, samuti aktiivne revolutsionäär. Marxi peateoseks on 3-köiteline „Kapital“, tema suurt panust majandusteaduse arengusse ei vaidlustata. 1999. a valisid inglased Marxi lõppeva aastatuhande kõige enam maailma mõjutanud inimeseks. Mõiste „marksism“ koondab endasse Marxi kriitilised teooriad ühiskonna, majanduse ja poliitika kohta. Laialdasemalt tuntud on Marxi teooria klassivõitlusest (ühiskond on jaotatud vastandlikeks klassideks – tootmisvahendite omajateks ja mitteomajateks) ja ajaloolistest formatsioonidest (vastuolu tootlike jõudude ja tootmissuhete vahel ehk klassikonflikt viib muutustele ühiskonnas). Inimajalugu peab välja jõudma klassideta, vaba kommunistliku ühiskonna loomiseni, selleks tuleb töölisklassil kapitalism kukutada organiseeritud proletaarse revolutsiooni abil.

Marxi isa ja ema olid mittereligioossed juudid, kes enne tema sündi olid ametlikult ristiusku pöördunud. Tema emapoolne vanaisa oli juudi rabi, isapoolne suguvõsa oli üle 100 aasta varustanud Trieri rabisid. Marxi isa oli valgustusajastu mõtteviisiga puhtilmaliku hariduse saanud jõukas advokaat. Marx oli oma isaga väga lähedane, pärast isa surma sattus ta kogu elu kestnud majanduslikku kitsikusse, mis tõenäoliselt soodustas tema revolutsioonilise mõtteviisi kujunemist.

Karl Marx oli oma perekonnas esimene, kes oma juudi rahvust eitas. Tema eluviis oli boheemlaslik, ülikooliajal osales ta duellis, kogu elu vaevas teda alkoholism, ta suitsetas palju. Enne ühiskonnateemade juurde asumist kirjutas ta ilukirjandust: draama, lühiromaani ja armastusluuletusi oma tulevasele abikaasale, tõlkis ladina klassikuid ning huvitus kunstiajaloost. Liigest töötamisest ja valest eluviisist tingitud piinarikas haigus rõhutas alates keskeast tema iseloomu teatavaid jooni: sarkasm, ülikarm kriitika, umbusklikkus, kalduvus solvata. Oma revolutsioonilise meelsuse ja tegevuse tõttu viibis ta korduvalt pagenduses.

Marx väitis, et Jumal on ainult mask inimliku ahnuse ja ihade varjamiseks. Tema kuulus sentents on: „Religioon on oopium rahvale.“ Oopiumi all pidas ta silmas tugevat valuvaigistit, mis leevendab ühiskondlikust ebaõiglusest põhjustatud kannatusi. Marx leidis, et inimene on heatahtlik ja koostöövalmis, ehkki mugav, ning põhjus, miks inimesed pahatihti teisiti käituvad, tuleneb ühiskonnast. Et ühiskonda paremaks muuta, tuleb välja selgitada sotsiaalsete probleemide põhjused ning need kõrvaldada. Sellele eesmärgile pühendaski Marx kogu oma teadliku elu.

UUSTULNUKANA HAAPSALU KOGUDUSES.

Minu õnn on, et ma olen Jumalale ligi. (Ps 73:28)

Olen uustulnuk Haapsalus ja ka koguduses. Tulen Võrumaalt metsade keskelt kaunist Mustassaare külast. Olen EELK Urvaste koguduse liige, 25 aastat hoolitsesime väikese ja väga armsa Heimtali Peetri kiriku eest koos abikaasa Peetriga. Abikaasa lahkus aasta tagasi ja ma ei saanud enam jääda üksinda metsade vahele. Nii tulingi Haapsallu, üürisin korteri ja ootan Jumalalt uusi lahendusi oma ellu (maja müümine ja uue kodu leidmine).

Otsisin uut vaimset kodu ja nii tulingi kõigepealt Haapsalu Jaani kirikusse. Mind võttis vastu väga armsalt koguduse organist ja koorijuht Lia ja kutsus segakoori laulma. See oli minu ammune unistus olnud, aga maa tingimustes jäi see unistus täitmata.

Elasin terve aasta üksinda, ma ei sõida autoga, kauplused ja kirik kaugel. Lisaks kaotusvalule ja üksindusele pidin veel võitlema suure lume ja külmaga. Lootsin ainult Jumala peale, Tema abile, ja nii mööduski see aasta, tulin kõigega toime.

Kõige rohkem tundsin puudust osadusest teiste ristiinimestega. Oli palju inimesi, kes mind sel ajal aitasid ja tegid eestpalveid. Üks kord kuus sain kirikusse minna ja seda oli liiga vähe. Täitsin selle tühimiku Piiblit lugedes, palvetades ja hommikust õhtuni Pereraadiot kuulates. Lugesin palju vaimulikke raamatuid ja tegin endale põhjalikult selgeks, mis on palve ja kuidas õigesti palvetada.

Tegin palju märkmeid ja kirjutasin Piibli kirjakohti kaustikusse, just neid, mis mind sel ajal kõnetasid. Jumal õpetas mulle kannatlikku meelt ja rahulikku ootamist. Nendes oskustes olid mul eluaeg olnud väga suured puudujäägid. Olin kiirustaja ja kannatamatu. See aeg anti mulle üksinda olemiseks selleks, et saaksin segamatult Jumalaga olla ja rääkida. Eriti hea on koos Temaga looduses viibida.

Olen uudishimulik, tahan teada, mis minu ümber toimub. Nii läksin ka siin Haapsalu koguduses toimunud eakate teetundi. Oli väga tore koosolemine, osaduses olemine teiste inimestega. Hea, et selline võimalus on meile antud. Lähen kindlasti ka järgmisse teetundi ja kutsun Sindki kaasa.

Olen väga tänulik Jumalale ja imestan jätkuvalt, kuidas Ta minu ellu toob lahendusi ja teeb üllatusi. Tahan tänada oma Issandat, aga kuidas? Psalmist ütleb: "Laulge Issandale uus laul, laulge Issandale, kõik maailm!" (Ps 96:1) Lauldes tänan, kiidan ja ülistan Jumalat. Laulu kõlades tuleb taevas maa peale. Laul rõõmustab teisi inimesi ja teeb ka minu südame rõõmsaks. Seepärast laula alati, kõik suudavad laulda, pole tähtis, kui hästi see välja tuleb. Tule ja rõõmusta lauluga Jumalat! Kõige parem on laulda kirikus koos teistega. Olen Jumalale tänulik, et saan laulda segakooris.

Rõõmustagu nende süda, kes otsivad Issandat! (Ps 105:3)

Aime Animägi

PIIBEL KÖÖGIS 30. JAANUARIL 2022

Piiblitunni pidas seekord Toronto koguduse õpetaja praost Mart Salumäe ja teemaks oli tähendamissõna haputaignast.

„Ta rääkis neile veel ühe tähendamissõna: „Taevariik on haputaigna sarnane, mille naine võttis ja segas kolme vaka jahu sekka, kuni kõik läks hapnema.““ (Mt 13:33)

Üks väike osa haputaignast muutis kogu taigna hapuks.

Eestlasi ei ole peetud eriti usklikuks rahvaks, aga ometi viitab palju meie ajaloos usule ja Piiblile. Luule ja luuletused on alguse saanud kiriku lauluraamatust ja meie kirjakeel Piiblist.

Ka paljud tähtpäevad – jaanipäev, mardipäev, kadripäev jm on tegelikult ju seotud pühakutega.

Kõik on alguse saanud väikesest osast ja kasvanud suuremaks. Ka meie võime olla selle väikese osa andjad, kui räägime inimestele Jumalast. Hea sõna kasvab ja võib olla õnnistuseks paljudele.

Nagu ikka Piibel köögis osaduses oleme valmistanud mingit toitu, nii ka seekord.

Tegime potisaia, milles pole palju komponente, aga mis oli väga maitsev.

Osavõtjaid oli sel korral päris palju, loodame, et ka edaspidi on meie kogunemised nii rahvarohked.

Rõõmustas väga ka see, et õpetaja Mart Salumäe lubas sama piiblitunni formaati hakata kasutama ka Torontos. Oleme talle südamest tänulikud huvitava piiblitunni eest ja soovime rohket õnnistust tema tööle Kanadas.

https://nami-nami.ee/retsept/22587/lihtne_potisai

Koostisosad:

500 g nisujahu või speltapüülijahu; 10 g peenikest soola; 0,25 teelusikatäit kuivpärm; 450 g käesooja vett; veidi oliiviõli; soolahelbeid.

Valmistamine:

Sega tainakaussis jahu, sool ja kuivpärm. Lisa käesoe vesi ja sega lusikaga ühtlaseks. Kata kauss puhta räti või kilest vannimütsiga. Jäta 12-24 tunniks toatemperatuurile (u 20° C) seisma.

Umbes 2 tundi enne küpsetamist suru tainas rusikaga alla. Las uuesti kerkida 1,5-2 tundi.

30 minutit enne küpsetamist kuumuta ahi 230° C, pane kohe ahju soojenema ka küpsetuspott. Kui ahi ja pott on kuumad, võta ahjust välja ja kalla poti põhja 1-2 sl õli. Kuumuta tainas kuuma poti sisse, piserda peale samuti veidi õli ja soovi korral veidi soolahelbeid.

Kata malmipott kaanega ja küpseta 30 minutit kaane all 230° C ahjus. Siis eemalda potilt kaas ja küpseta veel 15-20 minutit, kuni potisai on pealt kenasti kuldpruun ja koputades kumiseb.

Võta ahjust välja, lase 20-30 minutit jahtuda ja rahuneda kas malmipotis (ilma kaaneta!) või malmrestil.

Olete kõik väga oodatud meie järgmistesse piiblitundidesse.

Sirje Jätsa

PIIBLIVIKTORIIN.

1. Vanas Testamendis on väga palju teateid ja kirjeldusi sõdadest erinevate rahvaste vahel. Need kõik on mingis mõttes tähenduslikud Jumala äravalitud rahva juutide jaoks või siis osalevad juudid ise neis sõdades. Kõige esimene sõjaline konflikt, millest Piiblis kirjutatakse, toimus 9 kuninga vahel: 4 kuningat 5 vastu. Kes oli see juudi rahva jaoks ülioluline isik, kes tõi pöörde sõja käiku ja miks ta sekkus võõraste kuningate omavahelisse sõtta?
2. Jumal andis oma omandrahvale Iisraelile hulgaliselt seadusi, reegleid ja juhiseid, mille järgi elada ja tegutseda. Ent üks seaduskogu, mis ilmutati rahvale väga erilisel viisil, on eriline ka selle poolest, et kõik ülejäänud seadused ja reeglid tulenesid otseselt sellest seaduskogust. Seda on nimetatud ka „Jumala riigi põhiseaduseks“. Mis seaduskoguga on tegemist?
3. Jeesus õpetas väga palju tähendamissõnadega. Ligi pool neist keskendub ühele väga olulisele teemale Tema õpetuses. Ka ülejäänud tähendamissõnad on kas otseselt või kaudselt selle teemaga seotud. Mis on see väga oluline teema?
4. Jeesus töötas, et rajab oma kiriku kaljule ja põrgu väravad ei saa sellest võitu. Rääkides kaljust viitas Ta ühele oma kõige lähimaist jüngerist, kellele Jumal Isa oli ilmutanud, et Jeesus ongi töötatud ja kauaoodatud Messias. Kes oli see jünger?
5. Jeesus õpetas oma jüngritele palve, mida tuleks palvetada Jumala riigi ilmsiks saamise pärast – et see ilmneks juba praegu, selle maise elu ajal, ning täiel määral tulevikus, selle maailmaajastu lõppedes. Kuidas kõlas see palve?

1. Aabraham; vennapoeg Loti päästmiseks (1Ms 14:1-16).
2. 10 käsku (2Ms 20:1-17; 5Ms 5:6-22).
3. Jumala riik (nt Mt 13:1-52).
4. Peetrus (Mt 16:13-20).
5. Sinu riik tulgu! (Mt 6:10; Lk 11:2).

KA NII VÕIB JUHTUDA.

*Hitleri ajal kohtab üks külamees teist,
kes rühhib, raadio kaenlas, toomkiriku trepist üles.
Külamees küsib, mida teine raadioga kirikus teeb.*

Too vastab: "See raibe peab pihile minema, terve päev muudkui valetab."

JUHTSALM, MÕTISKLUS JA PALVE.

Ma kutsun siis üles anuma, palvetama, tegema eestpalveid ja tänupalveid kõigi inimeste eest, kuningate ja kõigi ülemuste eest, et me võiksime elada vaikset ja rahulikku elu kõiges jumalakartuses ja väarikuses. (1Tm 2:1-2)

Ilmselt kõik kristlased palvetavad, kes rohkem, kes vähem, oma kuningate ja riigi juhtide ja valitsejate ning muude ülemuste eest: kuna nende langetatud otsustest oleneb, kas meie ühiskonnas on au sees kristlikud väärtused, siis palume neile tarkust ja Issanda juhtimist teha õigeid valikuid.

Kuidas Jumal selle palve täidab? Kas annab uskmatautele valitsejatele imelise ilmutuse, milline on Tema tahe ja koos sellega ülitungiva käsu Tema tahet järgida? See on küll võimalik, kuid ilmselt kasutab Issand siiski valdavalt teistsugust meetodit: olukord riigis ja kodanike käitumine, ühiskondlikele probleemidele suunatud tegevus, nende avalikud mõtteavaldused ja heakskiit või kriitika ühiskonnas toimuva kohta – kõik see on Issanda mõjutamisviis. Just valitsejate ja valitsetavate vahelises dialoogis ja vastasmõjus võib riigijuhtides tärgata mõistmine, milliseid otsuseid oleks arukas langetada.

Üks palvetamise põhieegleid on: kui palume millegi pärast, peab meis olema valmisolek ise olla palvevastuseks. Kui palvetame: „Jumal, palun tee, et...“, siis peame valmis olema Jumala tahtel ja juhtimisel ise seda asja tegema. Miskipärast on osa kristlasi jõudnud järeldusele, et Jeesuse käsk „mitte olla maailmast“ tähendab muu hulgas ka seda, et kristlane ei tohi ühiskondlikus elus ja – hoidku selle eest! – poliitikas osaleda. Meie osa on ainult palvetada „õigeid palveid“, aga selle rämpase töö, ilmaliku ühiskonna tõepoolest patustes struktuurides osalemise, peavad ära tegema uskmatud ühiskonnaliikmed. Paraku mõjutavad need uskmatud poliitikud ja ühiskonnategelased siis meie riiki lähtuvalt oma väärtushinnangutest, mis võivad kristlikest väärtustest olla kardinaalselt erinevad.

Poliitikuna tegutsemine on pühendunud kristlasele tõepoolest ülisuur väljakutse. Seda teed peaks minema ainult usus väga tugevaks kasvanud Jumala laps, muidu on oht oma kõige pühamad veendumused maha salata vägagi reaalne. Kuid kristlikul Kirikul, mille liige on igaüks meist, on ühiskonnas prohvetlik roll: Kirik peaks olema tõekuulutaja, teenäitaja, vajadusel karm kritiseerija, meelesparandusele kutsuja. Oma koguduse liikmetena saame osaleda ühiskonnas ja seda mõjutada. Kuid tõekuulutaja peab ise elama tões, teenäitaja peab ise käima õiget teed, meelesparandusele kutsuja ise tegelema oma meeles parandamisega. Vastasel korral on sool muutunud läägeks ja visatakse inimeste jalgade tallata – Kiriku kutset ei võeta kuulda, kristlased saavad naerualusteks oma põhimõtete, mida nad ise ei järgi.

Meenub lugu ühest varajasest kirikuisast – piiskopist, kes keeldus liturgiat teenimast linnas, kus oli laps nälga surnud. Ütles, et selles linnas ei ole ühtegi inimest, kes tohiks Kristuse ihust ja verest osa saada. Pani kirikuukse kinni ja lahkus. Kas ja kui palju me hoolime ja mõtleme, ega keegi meie oma koguduse õdedest-vendadest pole näljas, nii füüsilises kui vaimses mõttes, pole üksi ja hüljatud, pole meelesheitel, kannatustes, puuduses, mõnes muus abivajaduses? Tuleb välja, et kõik on tegelikult

palju lihtsam kui arvata võiks ja samas palju raskem. Me tõepoolest ei pea osalema räpases poliitikas, et ühiskonda soovitud suunas mõjutada. Võime seda teha omaenda kiriku liikmetena igal päeval Jumala armastuses ja hoolimises elades. Mitte ainult armastuse ja hoolimise vastuvõtjana, vaid ka edasiandjana.

**Meie armuline Issand Jeesus Kristus!
Sina seadsid meid soolaks ja valguseks,
Sina seadsid oma Kiriku linnaks mäe peal,
et Sinu tõde ja Sinu armastus võiks jõuda
iga inimeseni meie maal ja maailmas.
Sina surid ristil meie eest,
et meil oleks jõudu ja tahtmist
Sinu suurt ülesannet täita.
Ole meile armuline ja aita meil
Sinu vägi ja abi vastu võtta.
Õnnista ja hoiu meie maad ja rahvast,
lase meil püsima jääda Sinu palge ees.**

Karin Teder

ANNE LUGEMISELAMUS. „MINEVIK ON OLEVIK.“

Tunnen suurt au ja aukartust tutvustades nii suuremahulist teost. Aukartust nii pika ja toimeka elu ja elukogemuse ees. Teen väärikast pühendusteosest kokkuvõtte mõne inimese kaudu, kes raamatus sõna said, ja Tiit Salumäe enda jutluste ja mõtete varal, mis mind kõnetasid. Minu ülesanne pole kindlasti anda ülevaadet kogu teosest, vaid isu äratada. Kogu pühendusteos on illustreeritud rikkalikku pildimaterjaliga.

Olen Haapsalu luteri koguduse liige 2018. aasta maist, suhteliselt uus veel, seetõttu on põnev pildiline ekskursioon Tiit Salumäe Haapsalus teenimise algusaegadesse, eriti foto 1977. aasta suvest Jaani kiriku katuse tellingutel. Kolmanda osa raamatust moodustavad Tiit Salumäe enda jutlused, artiklid ja ettekanded. Kõik nimetatud moodustab nauditava terviku.

Raamatut lugedes tekib tunne, et nii toimeka ja põhjaliku inimese puhul jääb vist 24 tunnist päevas väga tihti väheks. Ilmselt on tihti lisa võetud ka öötundidest. Seda kinnitab ka tütar Maria: ”Öötunnid on isa jaoks väärtuslik pikendus päevale, kui muidu ajast puudu jääb, olgu põhjuseks siis töö, külalised või saunaskäik.” Kantseleis vabatahtlikku tööd tehes nähtud piiskopi aastaplaan oli pikalt täis pikitud kohtumisi ja nimesid. Olen isegi küsinud, et kuidas ta seda kõike jõuab. Tavaliselt inimene lahutab töö eraelust ja eraldab igale tunnile oma elust nurgakese.

Madiken Küti intervjuust võib lugeda, et „piiskopi sõnul on teenimine elu, aga elatakse seitse päeva nädalas. Millal ma ütlen, et ma ei ela? Me elame kõik ju seitse päeva nädalas, 24 tundi päevas. See, millesse inimene tegelikult upub, on rutiinne või ühesugune tegevus või kui ta tunneb, et peab midagi vastumeelset tegema.” Olen piiskopiga nõus. Elu koos Jumalaga on põnev.

Sissejuhatuse pühendusteosele on kirjutanud peapiiskop Urmas Viilma: ”Käesolev raamat Tiit Salumäest on seevastu hea ja rõõmus kirjasõna ühest evangeeliumi kuulutajast, kes on kogu oma elu teeninud Issandat Jeesust Kristust suure pühendumise ja kirega endale armsas ja koduses Eesti Evangeelses Luterlikus Kirikus.”

Alapealkiri „Kodust ja perest“: Seal kirjutab Mart Salumäe südamlikult pealkirja all „Lapsepõlvest alates jumalariigi teenistusse kasvanud ja kasvatatud“. Arvan, et kindlasti on olnud suur õnn kasvada nii ühtehoidvas perekonnas, mida punase joonena läbib Jumala ja inimestevaheline armastus ja kirjasõnasse talletatud mälestused. Eriti armas on kiri, mille kirjutas Tiit Salumäe ema Johanna Salumäe järgmisel päeval pärast oma sünnitust 26. detsembril 1951 Tartu haiglast oma abikaasale.

Siia juurde mõned read piiskopi enda üliheast jutlusest „Armastus on kogemus“: ”Inimene kogeb armastust maast-madalast oma lähedastelt. Kogemuse mõtestamiseni jõutakse samuti teiste kaudu. Seeläbi avardub inimese võime tunnetada ümbritsevat maailma ja inimesi süvitsi ja avaramalt...

Armastus on kogemus, mis annab elule mõtte”.

Katkeid vend Mardi mälupeilidest, mis on temani jõudnud tema vanemate kaudu; neist esimest, prohvetlikku, olen kuulnud ka Tiit Salumäelt endalt. ”Kord, kui peapiiskop Jaan Kiivit seenior hakkas Kuusalust lahkuma ning oli just palitu selga saanud, võttis ta varnast oma kaabu ning pani selle juuresseisvale koolieas Tiidule pähe ja lausus: „Noo nii, mantlipärija!”“

Juba keskkooli ajal sooritas Tiit Salumäe lõpueksamid EELK UI Kirikumuusika osakonnas. Kuna Loksa kirikus oma organisti polnud, käis Tiit keskkoolis õppimise ajal sageli Loksa kirikus orelit mängimas nädala sees toimunud matustel.

Jaak Salumäe kirjutab kirjadest ja kirjavahetusest, mis algas vend Tiiduga, kui ta asus kirikutööle Saaremaale, olles ise 21-aastane ja vend Tiit 14. Oma loole on ta pannud pealkirjaks „Scribere est agere“ – ladinakeelse mõtetera raamatust „Põlise ladina keele igitõed” (Ersen 2003). Tõlgituna peaks see olema „kirjutada tähendab tegutseda”. Ta arvab, et vend Tiidu kohta käivad tabavalt mõlemad mõisted, sest kirjutatud, tõlkinud ja ümber kirjutatud on ta sadu ja tuhandeid lehekülgi ning see kõik on olnud läbi aastakümnete suur tegutsemine, töö paljude teiste tööde kõrval ja keskel. Ladina keelt on ta kasutanud seepärast, et selles keeles pöördumisi armastas pruukida oma kirjade alguses ikka seesama Tiit, kes ise ennast Tiituseks tituleeris, hiljem ka teised koos temaga.

Oma isast kirjutab Maria Strauss armastusega pealkirja all „Austusest ühtehoidmiseni – mida isa on meile õpetanud“. Kui tüdrukud olid väikesed ja pere istus õhtul teleri ette uudiseid vaatama, oli tütarde jaoks eriti hinnaline koht diivanil isa kõrval. Isa istus alati diivani servas ja toetas serva peale oma kohvitassi, nii et tema kõrvale sai vaid üks laps. Selle koha sai endale kindlustada kiire hüüdega: „Isa kõrval essa!” Uudiste ajal tavaliselt ema veel toimetas köögis. Aga kui läks filmi või teleteatri vaatamiseks, pidid nad alati loovutama selle koha emale. ”Isa on andnud lastele edasi lugemisarmastuse, mille ta on kindlasti pärinud oma lapsepõlvkodust. Raamatud ja lugemine on olnud talle väga olulised.“ Kui Maria väiksena palju aega haiglas pidi veetma, tõi isa talle sinna lugemisvara. Eriliselt on mees, kui ta sai isalt lugemiseks Antoine de Saint-Exupéry „Väikse printsi” sõnadega, et oled selle raamatu jaoks juba piisavalt suur. Maria oli siis 8-9 aastane.

Maria sõnul on isa neid õpetanud tegema asju põhjalikult ja pühendumisega. See võtab küll palju aega ja energiat, aga annab ka palju tagasi. Eriti tähtis on olnud pühendumine kirikutööle.

Koosviibimistelt, mis nende kodus sageli õhtutundideni kestsid, ei mindud lihtsalt niisama laiali, vaid alati saatis isa külalised ära ühise õhtulaulu ja palvesõnadega.

Lydia Kalda kirjutab põnevalt pealkirja all „Salumäede kodu läbi külalisteraamatu lehekülgede“. Nii kaua kui Lydia mäletab, on olnud tema lapsepõlvkodus alati tähtsal kohal külalisteraamat. Praeguseks on kasutusel juba viies köide. Seda traditsiooni kantakse edasi põlvest põlve. Lydia mäletab, et väiksena ei tohtinud nad seda tähtsat raamatut puudutada, ehkki külalised said selle alati enda kätte ja võisid sinna „krikseldada”. Esimene sissekanne külalisteraamatusse on tehtud 14. detsembril 1975: „Õnn sellele elumajale, kus Kristus kõik on kõigile! Introduktsioonipäeval soovin, et kodu ja kogudus moodustaksid terviku.“ Alla on kirjutatud peapiiskop Tooming. Ja tõepoolest, see oli tõsi. Kodu ja kogudus moodustasid terviku.

Olen alates 1994. aastast Lea Salumäe kooliõena tema külalislahkes vanematekodus külaline olnud. Olen soliidse külalisteraamatusse Lea sünnipäeval või mõnel muul tähtpäeval kirjutama pidanud. Lugenud huviga eelnevaid sissekirjutusi ja pusinud enda oma kallal. Nooremana virisesin omaette või päris häälekalt, et milleks minu krikseldusi sinna vaja on, tajumata, kui unikaalne on selline jalajälg või hiljem pilguheit vastavasse aega.

Lõpetaksin artikli katkendiga Veli-Matti Hynnineni (Soome Kiriku emeriitpraost) öelduga: „Tiit Salumäe jaoks on kirik kõik kõiges. Sinna kuuluvad kodukoguduse argipäev, rahvusvahelised suhted, kirikuvalitsus, oikumeenia, misjon ja evangelisatsioon. Eriti südamelähedased on talle raamatud, kirjastus, muusika, ajakirjandus ja meedia. Kogu kirikutöö laiemas tähenduses on tema elustiil ja väljakutse.“ Mulle kui lugemiselamuste kirjutajale meenutab raamat värvilist vikerkaart, millest iga värv tähistab üht erinevat teemat.

Anne Vooremaa

SÜNNIPÄEVAD VEEBRUARIS.

1. veebruar	Pille Talvar-Heckmann	
2. veebruar	Erna Alt	90
	Asta-Marie Teder	82
	Hanna-Riina Klaos	
3. veebruar	Linda Pahk	98
	Norbert Kõre	
4. veebruar	Merike Joosani	
	Õnneli Lindal	
5. veebruar	Anne-Eve Salumets	79
	Tiit Salumäe junior	
6. veebruar	Triin Toompuu	
7. veebruar	Toivo Inslermann	74
	Anu Mutso	
	Kristel Engman	
8. veebruar	Katrin Kask	
	Viko Kõva	
	Marion Olenko	
9. veebruar	Kari Tynkkynen	
10. veebruar	Anneli Kollom	
12. veebruar	Michael Heckmann	
13. veebruar	Maarja Kõuts	40
	Micha Strauss	
15. veebruar	Kadi Hüdsi	
16. veebruar	Anneli Mõisa	55
	Joosep Rints	
18. veebruar	Vilve Virro	
	Taavi Lood	35
	Darja Voog	
	Roan Haapsal	
19. veebruar	Cassy Cassandra Kuuskla	5
20. veebruar	Norah Laadoga	
	Holger Saareväli	
21. veebruar	Heino Kahem	76
	Signe Saviir	
23. veebruar	Aide Leit-Lepmets	
	Rain Gontmacher	
24. veebruar	Ellen-Velanie Jaks	88
	Tiina Hein	
	Ülla Paras	
	Johannes Alliku	
26. veebruar	Nora Reiljan	
28. veebruar	Mihkel Sims	

PALJU ÕNNE JA ROHKET ÕNNISTUST SÜNNIPÄEVALASTELE!

MEENUTUSI JAANUARI KUUST.

Allianss-palvenädala jumalateenistusel 9.01.2022 laulis segakoor ja jutlustas diakon Paavi-Paul Pihlak.

12.01.2022 toimus Haapsalu kultuurikeskuse eest raamatukogude aasta avamine.

20.01.2022 kinnitati EKN töökoosolekul õpetaja Peeter Paenurm Kaitseliidu peakaplaniks.

EELK HAAPSALU PÜHA JOHANNESE KOGUDUS.

KOGUDUSE KANTSELEI. Kooli tn 6, on avatud kolmapäeval ja reedel kell 10-15.

Kohtumine koguduse õpetaja piiskop Tiit Salumäega palutakse kokku leppida telefon 5280635.

Telefon 473 7166.
E-post haapsalu@eelk.ee
Koduleht <http://www.eelk.ee/haapsalu/>
Aadress Kooli 6, 90501 Haapsalu
Pangakonto IBAN EE811010602003965006 EELK HAAPSALU PÜHA JOH.KOGUDUS
Arvelduskonto EUR.(SEB);
IBAN EE442200001120274032 EESTI EVANGEELSE LUTERLIKU
KIRIKU HAAPSALU PÜHA JOHANNESE KOGUDUS.,(SWEDBANK).
Registrikood 80210533
Koguduse infokiri Johannese Sõnumid saadetakse soovijaile e-postiga. Kui soovid, et ka Sinu e-
posti aadress lisatakse kirjasaaajate hulka, palun anna oma soovist teada haapsalu@eelk.ee
Diakoonia annetusmüük on avatud K ja R kl 10 - 13.
Eesti kiriku elust saab lugeda <https://e-kirik.eelk.ee/>, <http://eelk.ee/> ja <http://www.eestikirik.ee/>
Jaani kirik on avatud teelistele ettetellimisel.
Toomkirik on avatud pühapäeviti kell 10 – 12.30 ja muul ajal piiskopilinnuse muuseumi kaudu.
Avatud K-L kell 11-17, P 13-17.
Teelistele on kirik avatud ettetellimisel haapsalu@eelk.ee
Piiskopilinnuses toimuvate ürituste kohta vt lähemalt: <http://www.haapsalulinnus.ee>

TOIMETUS.

Tiit Salumäe E-post: tsalumae@yahoo.com 5280 635.
Kristo Hüdsi E-post: kristo.hudsi@eelk.ee 56952758
Kristel Engman E-post: engmankristel@gmail.com
Lydia Kalda E-post: lydia.kalda@hotmail.com .
Lia Salumäe E-post: salumae.lia@gmail.com 53039 835.
Lehte Ilves E-post: lehte.ilves@gmail.com
Karin Teder E-post: karin.teder@mail.ee
Maria Strauss E-post: mariastrauss@gmx.de
Tiia Laar E-post: tiia.laar@gmail.com
Teno Ilves E-post: teno.ilves@gmail.com

Koguduse häälekandja ilmub alates septembrist 2008. Ootame lugejate kaastöid, küsimusi ja soove, millest järgmistes Johannese Sõnumites lugeda soovitakse. Palume teie abi, et Johannese Sõnumid jõuaksid võimalikult paljude huvilisteni. Teatage soovijate e-posti aadress koguduse kantseleisse.

